

Kysyntä ja tarjonta kansainvälisessä adoptiossa

Heidi Ruohio

Arvioiden mukaan vuosina 1948–2010 yhteensä noin miljoona lasta on muuttanut maasta toiseen kansainvälisesti adoptoituina. Tarkastelen artikkelissani kysynnän ja tarjonnan problematiikkaa kansainvälisessä adoptiossa: mistä maista ja kuinka paljon lapsia adoptoidaan ja minne? Kohtaavatko lasta toivovien tarpeet todellisuuden? Lisäksi esittelen Suomen käytäntöä: mistä maista lapsia on tullut Suomeen ja kuinka paljon? Kuka voi Suomessa adoptoida? Lopuksi tuon esille olennaisimpia syitä sille, miksi kansainvälinen adoptio näyttää olevan hiipumassa.

Avainsanat: kansainvälisen adoption trendit, lähettäjämaa, vastaanottajamaa, adoptiovanhemmuuden kriteerit, Suomi

Heidi Ruohio, HTM, tutkijakoulutettava, Turun yliopisto, Sosiaalityö- ja sosiaalipedagogian laitoksen tutkimuskeskus, valmistelea sosiaalityön väitöskirjaa Turun yliopistoon aiheesta syntyperä kansainvälisesti adoptoitujen arjesta.

Adoptiot osana globaaleja muuttovirtoja

Adoptiolla tarkoitetaan sellaista vanhemmuussuhteen syntymistä, joka vahvistetaan tuomioistuimessa, ja joka tulee vanhemmuussuhteeksi biologisen vanhemmuuden tilalle. Adoptiotapah-tuman jälkeen lapsella on juridisesti vain yhdet vanhemmat: adoptiovanhemmat. Aiemmat sukulaisuussuhteet lakkaavat olemasta lain edessä. Adoptiot voivat olla sekä perheen sisäisiä adoptioita että ns. vierasadoptioita. Perheen sisäisellä adoptiolla tarkoitetaan adoptiota, joissa adoptoidaan sukulainen tai puolison lapsi. Vierasadoptiossa tällaista aiempaa sukulaisuussuhdetta ei ole. Adoptioita tehdään sekä maan sisäisesti – ns. kotimainen adoptio – tai maasta toiseen, jota kutsutaan kansainväliseksi adoptioksi. (ks. Tilastokeskus, Parviainen 2003, 7–8; Sukula 2009, 28–29.) Tarkastelen ilmiöistä uudempaa eli kansainvälistä adoptiota.

Nykyaikaisen kansainvälisen adoption historia ulottuu toiseen maailmansotaan ja sotaorpoihin sekä Korean ja Vietnamin sotiin, jotka aloittivat laajemman adoptiotoiminnan erityisesti Yhdysvaltoihin. Osa Etelä-Koreasta adoptoitujen lap-

sien isistä oli tuolloin yhdysvaltalaisia sotilaita. (Selman 2000.) Sittemmin kansainvälisen adoption motiivi on muuttunut humanitaarisesta auttamishalusta haluun perustaa perhe silloin, kun tahattoman lapsettomuuden vuoksi biologisen lapsen saaminen ei ole mahdollista. Tahattomasti lapsettomille kansainvälinen adoptio on usein viimeinen keino saada oma lapsi tilanteessa, jossa hedelmöityshoidot ja kotimainen adoptio eivät ole tarjonneet mahdollisuutta perheen perustamiseen (Högbacka 2008).

Brittitutkija Peter Selman (esim. 2012a; 2012b; 2009; 2006; 2000) on koonnut globaaleja tilastoja kansainvälisestä adoptiosta, jotta ilmiön suuruus ja muuttovirrat tulisivat paremmin näkyviksi. Tilastojen kokoaminen ei ole ollut helppoa, sillä keskitettyä tilastointia ei ole olemassa. Selmanin arvioiden mukaan vuosien 1948–2010 välillä noin miljoona lasta on adoptoitu kansainvälisesti. Muuttovirrat kulkevat pääosin globaalista etelästä ja idästä kohti länttä ja pohjoista. Kansainvälistä adoptiota pidetään länsimaissa hyväksytympänä maahanmuut-

Taulukko 1. Kansainvälisten adoptioiden arvioidut määrät eri vuosikymmeninä.

1948–1969	50,000
1970–1979	100,000+
1980–1989	180,000
1990–1999	230,000+
2000–2010	410,000
Yhteensä	970,000+

Lähde: Selman 2012b.

Taulukko 2. Suurimmat lähettäjämaat vuosina 1980–2010.

1980–89	1998	2004	2010
Etelä-Korea	Kiina	Kiina	Kiina
Intia	Venäjä	Venäjä	Etiopia
Kolumbia	Vietnam	Guatemala	Venäjä
Brasilia	Etelä-Korea	Etelä-Korea	Haiti
Sri Lanka	Kolumbia	Ukraina	Kolumbia
Chile	Guatemala	Kolumbia	Vietnam
Filippiinit	Intia	Etiopia	Ukraina

Lähde: Selman 2012b.

tosyynä kuin monia muita, ja sitä myös aktiivisesti edistetään (Högbacka 2008, 311).

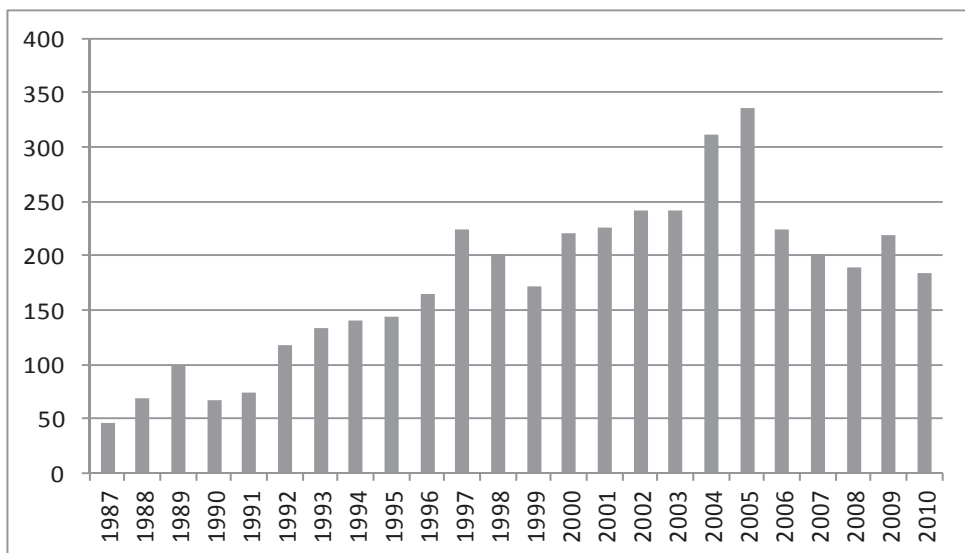
Kansainvälinen adoptiotoiminta on kasvanut nopeasti 1990-luvun jälkeen. Globaalisti katsottuna kansainvälisten adoptioiden määrä kaksinkertaistui 2000-luvulla edelliseen vuosikymmeneen verrattuna. Kansainvälisten adoptioiden määrällinen ennätys oli vuonna 2004, jolloin n. 45 000 lasta muutti maasta toiseen (Selman 2012a). 2000-luvun alun kasvusta vastasi Kiina, jossa adoptioprosessit sujuivat joutuisasti. Sen jälkeen Kiina monen muun maan ohella on tiukentanut adoptiolainsäädäntöään, ja pyrkii nyt kansainvälisen adoption sijaan sijoittamaan lapsensa omaan synnyinmaahan.

Suurimmat lähettäjä- ja vastaanottajamaat

Lapsia kansainväliseen adoptioon lähettävät maat (engl. sending country) eivät ole aina yksiselitteisesti köyhiä ja korkean syntyvyyden maita. Lapsia luovutetaan adoptoitaviksi myös maista, joissa bruttokansantuote on varsin korkea ja syntyvyys voi olla jopa matalampi kuin maissa, joihin lapsia yleensä luovutetaan. Tällaisia maita ovat ainakin Venäjä, Etelä-Korea ja Taiwan. Eniten adoptiolapsia on lähetetty Etelä-Koreasta, sillä kaikkiaan 170 000 adoptiolasta on syntynyt siellä. Etelä-Korea on luovuttanut lapsiaan ulkomaille jo kuudenkymmenen vuoden ajan. Muiden lähettäjämaiden kohdalla vaihtelu on ollut suurempaa. Adoptiotoiminta Etelä-Koreasta on kuitenkin vähentynyt, ja 2000-luvulla ykköspaikalle suurimpina lähettäjämaina kiilasivat Kiina ja Venäjä. (Selman 2012a; 2012b.)

Adoptiolapsia lähettävät maat ovat vuosien varrella muuttuneet paljon riippuen maiden sisäisistä tilanteista. Usein taustalla on ollut jokin kriisi, esimerkiksi sota tai nälänhätä, jonka johdosta lapsilla on ollut tarve saada koti ulkomailta. Romanias-ta alettiin adoptoida lapsia presidentti Ceausescun hallinnon hajoamisen jälkeen. Romanianlaislapsia hylättiin lastenkoteihin sen jälkeen, kun suurperhepolitiikkaan pakottanut hallitus kaatui. Venäjä avasi ovet kansainväliselle adoptiolle Neuvostoliiton hajoamisen jälkeen, ja se on ollut sen jälkeen yksi suurimmista lähettäjämaista maailmassa. Tosin Venäjä on viime aikoina jälleen kiristänyt adoptiomenetelyään. Kiinan yhden lapsen politiikka on johtanut siihen, että poikalapsen toivossa on hylätty tyttölapsia. Esimerkiksi vuonna 2010 Kiinasta adoptoituista lapsista 95 % oli tyttöjä. 2010-luvulla Etiopia on yksi niitä harvoja maita, joissa adoptiomäärät ovat kasvaneet. (Selman 2012a; Selman 2000.)

Lapsia vastaanottavissa maissa (engl. receiving country) vaihtelut vuosikymmenien varrella eivät ole olleet niin suuria kuin lapsia luovuttavissa maissa. Yhdysvallat on vastaanottavana maana tilastojen kärjessä: sinne adoptoidaan karkeasti arvioiden noin puolet kaikista lapsista. Muita suuria vastaanottajamaita ovat Espanja, Ranska, Italia, Kanada, Alankomaat, Ruotsi ja Norja. Väkilukuun suhteutettuna Norja, Espanja ja Ruotsi ovat suurimpia vastaanottajamaita. Vuonna 2004 Norjaan adoptoitiin 12.8 lasta 1 000 syntynyttä kohden, Espanjaan 12.4 ja Ruotsiin 11.7, kun Yhdysvalloissa luku oli vain 5.5. Suomesta luku on saatavilla vuodelta 1998, jolloin Suomeen adoptoitiin ulkomailta 3.2 lasta 1 000 syntynyttä kohden. (Selman 2012a; Selman 2009; Selman 2006.)

Kuvio 1. Alle 18-vuotiaat Suomeen ulkomailta adoptoidut vuosina 1987–2011. Lähde: Tilastokeskus.

Suomi ja kansainvälinen adoptio

Suomella on melko lyhyt historia kansainvälisesti adoptoituja lapsia vastaanottavana maana. Suomalaislapsia on lähetetty maailmalle huomattavasti enemmän kuin mitä lapsia on tullut Suomeen. Suomesta lähetettiin toisen maailmansodan aikana Ruotsiin ja Norjaan noin 70 000 sotilasta, joista noin 6 800 adoptoitiin tai otettiin kasvattilapsiksi. Tietävästi vielä 1970-luvulla Suomesta on adoptoitu muutamia lapsia ulkomaille samalla, kun kansainvälinen adoptio Suomeen päin vähitellen alkoi. (Parviainen 2003, 27; Kavén 2010, 241.)

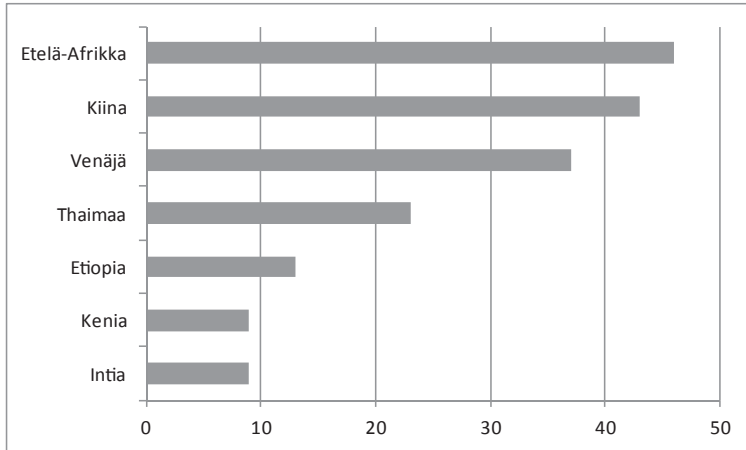
Suomessa kotimainen vierasadoptio on nykypäivänä melko olematonta: vain n. 30–40 lasta vuodessa adoptoidaan Suomessa maan sisäisesti. Koska kotimainen adoptio on ollut vähäistä, adoptio toiminta ulkomailta alkoi 1970-luvulla. Kansainvälinen adoptio toiminta oli silloin vielä pienimuotoista, järjestäytymätöntä eikä asianmukaista lakia ollut olemassa. Kansainvälisiä adoptioita koskeva lainsäädäntö saatiin Suomeen vasta vuonna 1985 ja adoptiolaki uusittiin vuonna 2012. Tilastot ennen vuotta 1985 Suomeen ulkomailta adoptoiduista ovat osin puutteellisia, mutta määrät ovat olleet melko marginaalisia. (Parviainen 2003, 33–35.)

Arvioiden mukaan Suomeen on adoptoitu ulkomailta kaikkiaan noin 4 000 lasta, ja heistä valtaosa on vielä alaikäisiä. Suurin osa ensimmäisistä Suomeen adoptoiduista lapsista on syntynyt Intiassa, Etiopiassa ja Kolumbiassa. Vuodesta 1992 lapsia on ollut mahdollista adoptoida Venäjältä. Kaikista Suomeen adoptoiduista tällä hetkellä suurin osa on jo venäläissyntyisiä. Suomeen on tullut enimmillään n. 300 lasta vuonna 2005, ja sen jälkeen määrä on ollut vuosittain n. 200 lasta. Viime vuosina eniten lapsia on tullut Suomeen Etelä-Afrikasta, Kiinasta ja Venäjältä. (Tilastokeskus 2012; Sosiaali- ja terveysministeriö 2010.)

Vuosien 1985–1996 välillä Suomeen saapuneiden lasten sukupuolijakauma oli tasainen. Vuonna 2005 Suomeen adoptoitiin lapsia valtaosin Kiinasta, mikä selittää tyttöjen suuren osuuden. Vaikka vuosien 1985–1996 välillä vauvaikäisiä tuli enemmän kuin nykyään, edelleen suuri osa adoptoitavista lapsista on alle kolmevuotiaita. Alle 1-vuotiaiden osuus on kuitenkin vähentynyt.

Adoptioiden sääntely Suomessa

Suomessa kansainvälinen adoptio toiminta on luvanvaraista ja säänneltyä. Uusi adoptiolaki hyväk-

Kuvio 2. Kansainväliset adoptiot Suomeen syntymämaittain vuonna 2011. Lähde: Tilastokeskus.

Taulukko 3. Suomeen adoptoitu-
jen lasten iät 1985–1996.

Ikäjakaus	1985–1996
Alle 1 vuotta	239
1–2 vuotta	237
2–3 vuotta	117
3–4 vuotta	82
4–5 vuotta	68
5–6 vuotta	56
Yli 7 vuotta	87
Tyttöjä	441
Poikia	445

Lähde: Adoptiolautakunta, toimintakertomus.

Taulukko 4. Suomeen adoptoitu-
jen lasten iät 2000, 2005 ja 2012.

Ikäjakaus	2000	2005	2012
Alle 1 vuotta	50	53	9
1 vuotta	45	159	48
2 vuotta	33	42	31
3 vuotta	17	16	24
4 vuotta	15	13	10
5 vuotta	4	9	10
6 vuotta	14	7	5
7 vuotta	9	4	4
8 vuotta	3	2	2
9 vuotta	4	3	3
yli 10 vuotta	4		
Tyttöjä	99	201	47
Poikia	99	107	99

Lähde: Adoptiolautakunta.

syttiin vuonna 2012. Adoptiolain mukaan Suomessa asuvan adoptiohakijan on adoptoitava palvelunantajan kautta toisin kuin joissakin muissa maissa. Yhdysvalloissa jopa 40 % adoptioista tehdään yksityisesti (Modell 2002, 136). Suomessa on kolme palvelunantajaa: Helsingin kaupungin sosiaalivirasto, Interpedia ry ja Pelastakaa Lapset ry. Suomalaisilla adoptionpalvelunantajilla on kumppanit tietyis-

sä maissa, ja siksi adoptiolapset ovat lähinnä näistä kumppanuusmaista (lukuun ottamatta joitakin kohdemaassa asuessa itsenäisesti tehtyjä adoptioita).

Lain mukaan Suomessa asuvan hakijan/hakijoiden on saatava adoptioneuvontaa kunnan sosiaaliviranomaiselta (tai kunta ostaa palvelun Pelastakaa Lapset ry:ltä). Adoptioneuvonnan päätteeksi sosiaalityöntekijä kirjoittaa kotiselvityksen, jonka perusteella haetaan adoptiolupaa Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston (Valvira) alaiselta adoptiolautakunnalta (aiemmin lapseksiottamisasioiden lautakunta). Vasta adoptiolautakunnan hyväksymän luvan saatua hakupaperit voidaan lähettää kohdemaan, jossa käsittely jatkuu. (Ks. prosessista tarkemmin esim. palvelunantajien internet-sivuilta.)

Adoptiohakijoiden kelpoisuudesta on säädetty Suomen laissa siten, että hakijan/hakijoiden on oltava vähintään 25-vuotiaita ja enintään 50-vuotiaita. Adoptoitavan lapsen ja adoptiovanhemman välinen ikäraja saa olla enintään 45 vuotta. Avioparit ja yksinhakijat voivat adoptoida, mutta avoparit eivät. (Adoptiolaki 6-9 §.) Rekisteröidyssä parisuhteessa olevat eivät voi Suomen lain mukaan hakea vierasadoptiota, mutta perheen sisäinen adoptio tuli rekisteröidyssä parisuhteessa mahdolliseksi vuonna 2009 (Laki rekisteröidystä parisuhteesta 9 §).

Suomen adoptiolautakunnan viimeisin toimintakertomus on vuodelta 2009. Tuolloin käsittelyssä oli yhteensä 381 adoptiolupahakemusta, joista 165 oli ns. jatkolupia, joissa edellinen adoptiolupa

on mennyt umpeen ennen kuin adoptio on toteutunut. Adoptiolupa on voimassa kaksi vuotta. Lupa on uusittava, mikäli prosessi vie kohdemaassa pidempään kuin kaksi vuotta, niin kuin usein nykyään käy. Vain yksi lupa hylättiin adoptiolautakunnassa vuonna 2009. Useimmiten hakija peruu itse adoptiolupahakemuksen jo ennen lautakuntakäsittelyä, mikäli kelpoisuusehdot eivät täyty. Yleensä hylkäysperusteena on liian korkea ikä tai huono terveystilanne. Yksinhakijoiden lupia oli lautakunnan käsittelyssä vuonna 2009 vain kuusi, ja ne olivat kaikki naisten hakemuksia. Adoptioluvanhakijoista valtaosa on yli 35-vuotiaita, ja melko suuri osa on yli 40-vuotiaita. (Sosiaali- ja terveysministeriö 2010.)

Lähtäjämaiden kriteerit adoptiohakijoille

Kohdemaan viranomaiset viime kädessä päättävät hakijoiden kelpoisuudesta. Koska adoptiohakijoita on monissa Suomen kohdemaissa enemmän kuin adoptiota odottavia lapsia, hakijoita laitetaan ”paremuusjärjestykseen”. Etusijalle laitetaan monessa paikassa sellaiset pariskunnat, jotka ovat biologisesti lapsettomia. Tämän vuoksi adoptioprosessiin ei lähde samassa määrin kuin aiemmin hakijoita, joilla on entuudestaan biologisia lapsia. Yksinhakijoiden adoptiomahdollisuudet ovat vähentyneet samasta syystä. Myös avioliiton kestolle voidaan laittaa vaatimuksia etenkin, jos kyseessä ei ole ensimmäinen avioliitto.

Kohdemaiden adoptiokriteereissä näkyvät kulttuuriset arvostukset. Joissakin maissa adoptiohakijoiden toivotaan olevan nuoria (esim. Kolumbia), ja joissakin taas hiukan iäkkäämpiä (yleensä Aasiassa). Yleensä hakijoiden ikä suhteutetaan lasten ikään, eli mitä nuoremmat hakijat, sitä paremmat mahdollisuudet on saada 0-2-vuotias lapsi. Hyvin yleisiä kriteerejä adoptiohakijoille ovat vakaa elämäntilanne säännöllisine tuloineen ja hyvä terveys. Monilla mailla on tarkat kriteerit siitä, mitkä sairaudet estävät adoption. Näitä ovat esimerkiksi mielenterveyden sairaudet ja –häiriöt (myös psyykenlääkitys voi estää adoption), pitkäaikaissairaudet tai etenevät sairaudet (esim. diabetes). Sairastettu syöpä voi olla esteenä joissakin maissa tai syöväen parantumisesta täytyy olla kulunut tietty aika. Myös ylipaino voi olla esteenä adoptiolle, sillä se

nähdään joissakin maissa merkittävänä terveysriskinä adoptiovanhemmalle. (Sukula 2009, 172–174; Pelastakaa Lapset ry; Interpedia ry; Helsingin kaupunki.)

Kiinasta adoptoitvien vuositulojen on oltava vähintään 10 000 US\$ perheenjäsentä kohden mukaan lukien tuleva adoptiolapsi. Jos adoption jälkeen perheessä olisi yhteensä 4 perheenjäsentä, perheen yhteenlaskettujen vuositulojen olisi oltava 40 000 US\$. Kiinan viranomaiset edellyttävät myös, että kaikilla hakijoilla on vähintään lukio- tai ammatitutkinto. Jotkut Suomen kohdemaat ja niissä toimivat lastenkodit edellyttävät hakijoilta kristillistä vakaumusta. Helsingin kaupungin Thaimaan kontakti näkee ongelmallisena hakijoiden vuorotyön tai uhkapeleihin ja veikkaukseen liittyvän työn. Suomen uusin kohdemaana adoptiokentällä on Kenia. Kenia vaatii adoptiohakijoita asumaan maassa koko adoptioprosessin ajan eli n. 8-12 kuukautta. (Pelastakaa Lapset ry, Interpedia ry, Helsingin kaupunki.)

Eri maiden ja niiden yhteistyöjärjestöjen kriteerit adoptiohakijoille ovat siis hyvin erilaisia. On todennäköistä, että adoptiohakijat eivät kelpaa hakijoiksi kaikkiin paikkoihin. Tämän vuoksi adoptiohakijat pohtivat yhdessä adoptiopalvelunantajan kanssa sitä, mikä maa on heille mahdollinen adoptiokohde. Vaikka usein tahattomasti lapsettomille sanotaan, että ”ainahan voi adoptoida”, kaikille lasta haluaville (kansainvälinen) adoptio ei ole realistinen vaihtoehto. Kansainvälinen adoptio vaatii väistämättä resursseja, useiden kriteerien täyttämistä ja oikeaa ajoitusta. Adoptioprosessiin ryhdytään usein vasta vuosikausien lapsettomuushoitojen jälkeen. Korkea ikä voi muodostua esteeksi adoptiolle, kun adoptioprosessit ovat venyneet.

Adoptioprosessin kokonaiskestoa on vaikea arvioida, sillä kohdemaissa hakemuksia ei välttämättä käsitellä tulojärjestyksessä. Odotusajan pituus riippuu sekä hakijan/hakijoiden sopivuudesta, heidän lapsitoiveestaan että adoption vapautuvista lapsista. Prosessi Suomen päässä vie yli vuoden. Adoptioneuvonta kestää vähintään puoli vuotta, usein vuodenkin, ja monissa kunnissa adoptioneuvontaan pääsyä joutuu jonottamaan. Odotusaika kohdemaassa voi kestää 1 vuodesta yli 4 vuoteen (esim. Pelastakaa Lapset ry; Interpedia ry), eikä täyttä varmuutta adoption toteutumuksesta voida antaa (Högbacka 2008, 322).

Kansainvälisen adoption tulevaisuus?

Vuoden 2004–2005 jälkeen kansainvälisen adoption määrät ovat vähentyneet maailmanlaajuisesti. Tämä johtuu siitä, että monet lapsia luovuttavat maat ovat kiristäneet adoptiolainsäädäntöään. Maat pyrkivät sijoittamaan perhettä vailla olevat lapset maan sisäiseen adoptioon. Tähän velvoittaa myös Haagin yleissopimus vuodelta 1993, joka koskee lasten suojelua ja yhteistyötä adoptioasioissa. Sopimuksen allekirjoittaneet maat ovat sitoutuneet siihen, että lapselle pyritään ensisijassa etsimään koti maan sisältä; kansainvälistä adoptiota voidaan harkita vasta, jos synnyinmaasta ei löydy lapselle kotia.

Adoptiolukujen laskuun vaikuttaa myös lähettäjämaiten vaurastuminen ja hyväksyvämpi asenne yksinhuoltajaitejä kohtaan. Lisäksi syntyvyys alenee edelleen, ja ei-toivotut raskaudet vähenevät monissa lähettäjämaita ehkäisyvalistuksen myötä. Kansainvälinen adoptio on aina myös poliittinen kysymys. Se, että maa luovuttaa lapsia vauraampiin länsimaihin eikä pysty huolehtimaan omista lapsistaan, voidaan kokea nöyryyttävänä. Maiden sisäinen kritiikki sekä pelko väärinkäytöksistä ja lapsikaupasta vaikuttavat kansalaisten asennoitumiseen ja sitä kautta maan adoptiopolitiikkaan. Viime aikoina suomalaisessa mediassa on kirjoitettu etenkin Venäjän päätöksestä lopettaa adoptiot Yhdysvaltoihin (esim. Helsingin Sanomat 28.12.2012) ja mahdollisesti myös Suomeen (esim. Helsingin Sanomat 12.1.2013).

Jos adoptiohakijat laitetaan ”paremmuusjärjestykseen”, niin tietty hierarkia on nähtävissä myös adoptiohakijoiden lapsitoiveissa. Vauvaikäiset, terveet ja vaaleaihoisimmat lapset (usein tytöt) ovat halutuimpia ja adoptoidaan ensimmäisten joukossa sekä maan sisäisesti että kansainvälisesti (Selman 2012a, 2012b; Högbäck 2008, 320–322). Kun maan sisäiset adoptiot kehittyvät, kansainväliseen adoptioon luovutettavat lapset ovat todennäköisesti tulevaisuudessa yhä vanhempia ja/tai ns. erityistarpeisia (engl. special need) lapsia. Erityistarpeisella lapsella on jokin fyysinen tai psyykinen erityistarve. Se voi olla lievä ja Suomessa hoidettavissa oleva sairaus, tai pitkäaikaista hoitoa tai kuntoutusta vaativa erityistarve. Adoptiohakijan tulee hakuvaiheessa lista-

ta ne erityistarpeet, joihin on varautunut. (Pelastakaa Lapset ry; Interpedia ry.)

Vaikka adoptioprosessi tiedetään pitkäksi ja vaativaksi, hakijoita on riittänyt. Högbäck (2008, 313) kirjoittaa, että Suomessa on jonoa sekä (julkisen puolen) hedelmöityshoitoihin että adoptioneuvontaan. Samaan aikaan, kun adoptiohakijoista on ylitarjontaa, sijaisvanhemmista on Suomessa pulaa. Sijaisvanhemmuus ei tunnu vastaavan vanhemmiksi haluavien tarpeeseen saada pysyvä perhe ja oma lapsi. Myös hedelmöityshoidot kehittyvät jatkuvasti. Suomessa tehdään hedelmöityshoitoja luovuteilla alkioilla. Sijaisnnyntys on ainakin toistaiseksi Suomessa kielletty, vaikka sen hyväksymisestä tietyissä tapauksissa keskustellaan taas (ks. Oikeusministeriö).

Kansainvälisen adoption tulevaisuuden tulee ratkaisemaan kysynnän ja tarjonnan yhteensopivuus. Ovatko adoptiohakijat valmiita adoptoimaan vanhempia ja/tai erityistarpeisia lapsia? Tai löytyykö uusia kohdemaita, joissa on tarvetta ja halukkuutta kansainväliselle adoptiolle, mutta ei vielä adoptiota mahdollistavaa lainsäädäntöä. Vai syrjäyttävätkö muut tavat perustaa perhe kansainvälisen adoption?

Lähteet

- Adoptiolaki 20.1.2012/22. <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2012/20120022>
- Adoptiolautakunta. <http://www.valvira.fi/luvat/adoptio/tilastot> Luettu 29.1.2013.
- Haagin sopimus (1993). http://www.hcch.net/index_en.php?act=conventions.text&cid=69 Luettu 29.1.2013.
- Helsingin kaupunki. Sosiaalivirasto. http://www.hel.fi/hki/sosv/fi/Perheiden+palvelut/perheoikeudelliset_asiat/palvelut/adoptio/kv_adoptio-palvelu Luettu 29.1.2013.
- Helsingin Sanomat 28.12.2012. Putin aikoo allekirjoittaa adoptiokiellon Yhdysvaltoihin. Ulkomaat.
- Helsingin Sanomat 12.1.2013. Venäjällä arvostellaan adoptiokielloa. Kotimaa.
- Högbäck, Riitta (2008): The Quest for a Child of One's Own: Parents, Markets and Transnational Adoption. *Journal of Comparative Family Studies*, 39:3, s. 311-330.

- Interpedia ry. <http://www.interpedia.fi/adoptio/adoptiomaat> Luettu 29.1.2013.
- Kavén, Pertti (2010): Humanitaarisuuden varjossa. Poliittiset tekijät lastensierrossa Ruotsiin soittiemme aikana ja niiden jälkeen. Akateeminen väitöskirja. Helsinki: Helsingin yliopisto.
- Laki rekisteröidystä parisuhteesta 9.11.2001/950. <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2001/20010950>.
- Modell, Judith (2002): *A Sealed and Secret Kinship*. Berghahn Books, New York & Oxford.
- Oikeusministeriö. <http://www.om.fi/Etusivu/Valmisteilla/Lakihankkeet/Henkiloperhejaperintoikeus/1324021962686> Luettu 29.1.2013.
- Parviainen, Heikki (2003): Kansainvälinen adoptio toiminta Suomessa vuosina 1970–2000. Väestöliitto, Helsinki.
- Pelastakaa Lapset ry. <http://www.pelastakaalapsat.fi/toiminta/lastensuojelutyo/adoptiot/kansainvaliset-adoptiot/> Luettu 29.1.2013.
- Selman, Peter (2000): The demographic history of intercountry adoption. Teoksessa Peter Selman (toim.) *Intercountry Adoption. Developments, trends and perspectives*. BAAF, London, s. 15–39.
- Selman, Peter (2006): Trends in Intercountry Adoption: Analysis of Data from 20 Receiving Countries, 1998-2004. *Journal of Population Research*, 23:2, s. 183-204.
- Selman, Peter (2009): *The Movement of Children for International Adoption. Development and Trends in Receiving States and States of Origin*. Teoksessa Diana Marré & Laura Briggs (toim.) *International Adoption. Global Inequalities and the Circulation of Children*. New York & London, New York University Press.
- Selman, Peter (2012a): The Global Decline of Intercountry Adoption: What lies ahead? *Social Policy & Society*, 11:3, s. 381-397.
- Selman, Peter (2012b): Global trends in intercountry Adoption: 2001-2010. https://www.adoptioncouncil.org/images/stories/documents/NC-FA_ADOPTION_ADVOCATE_NO44.pdf. Luettu 29.1.2013
- Sosiaali- ja terveysministeriö (2010): Suomen kansainvälisten lapseksiottamisasioiden lautakunta. Toimintakertomus 2009. Sosiaali- ja terveysministeriö, Helsinki.
- Sukula, Seija (2009): *Matka äidiksi. Tarinoita adoptiosta ja yksinvanhemmuudesta*. Akateeminen väitöskirja. Tampere, Tampereen yliopisto.
- Tilastokeskus. http://www.tilastokeskus.fi/til/adopt/2011/adopt_2011_2012-05-31_fi.pdf Luettu 29.1.2013.

Maratonia Ameriikan raitilla

Sattui jokunen vuosi sitten Detroitin maratonilla. Paikalliset suomalaiset olivat koonneet joukkueen ja sopineet kimppajuoksusta. Vetäjäksi lupautui ”Pertti”, joka tunnettiin erittäin kovakuntoisena juoksun harrastajana. Amerikkalaiseen tyyliin joukkueeseen mahtui monenkokoista ja -ikäistä tossunkuluttajaa. Pertti tiesi, että keskivauhti ei nousisi kovin kovaksi, ja laati juoksusuunnitelman sen mukaan. Maraton juostaan Kanadasta Windsorin kaupungista USA:n puolelle Detroitiin.

Kun juoksua oli takana muutama tunti, oli Pertin tupakantuska hitaan vauhdin vuoksi käynyt sietämättömäksi. Jolkutellessaan Pertti pistikin tupakaksi. Kaikki sujui hyvin, kunnes maalia lähestyttäessä järjestäjien joukosta tuli iso, puuskuttava mies solmio kaulassa juoksemaan Pertin rinnalle. Hän katsoi anovasti Perttiä: ”Sir, voisitteko panna tupakat pois. Olemme suorassa TV-lähetyksessä, ja Amerikan syöpäsäätiö tukee juoksuamme”. Pertti tumppasi savukkeen ja jatkoi nylkyttämistään.

